

Kontinuitet og radikalisme

Når Studenterkredsens Sommermøde holder 100-års jubilæum i år, sker det i virkeligheden i mangel af grundfæstet viden om, hvornår det første møde egentlig fandt sted, men det afspejler udmærket institutionens aldrig svigtende trang til at fejre sig selv

AF JES FABRICIUS MØLLER

historiker, ph.d.-stud.

Det gjaldt vist indtil for ikke så mange år siden som tommelfingerregel blandt højskoleforstandere, at man skal undlade at lægge hus til Studenterkredsens sommermøde, for de har ry for at ødelægge inventaret og glemme at betale. Det første passer ikke - i hvert fald ikke længere - men det er en kendt sag, at Studenterkredsens har en dårlig økonomi nærmest som princip. Kun rundhåndet støtte fra især Kirkeligt Samfund har holdt foreningen oven vande gennem årene.

Når Studenterkredsens Sommermøde holder 100-års jubilæum i år, sker det i virkeligheden i mangel af grundfæstet viden om, hvornår det første møde egentlig fandt sted, men det afspejler udmærket institutionens aldrig svigtende trang til at fejre sig selv.

Traditionen, der siger, at det første møde, der fandt sted i 1901, kan skrives tilbage til et indlæg i Vartovbogen i 1955. Der er dog en vis poetisk sandhed i, at både Studenterkredsens Sommermøde og systemskiftet fejrer det samme jubilæum i år, for begge dele handler om et vellykket møde mellem det akademiske København og grundtvigske bønder.

Studenterkredsens blev stiftet i 1888 i København som »Frisindet Diskussionsforening« som et grundtvigsk modstykke til hhv. brandesianerne og Indre Mission. I 1892 ændredes navnet til Studenterkredsens, i daglig tale blot Kredsen. Omkring århundredeskiftet kom det første sommermøde til, og siden kom der både blad og kredse i Århus og Odense. Der er med andre ord et rigt forråd af årstal at tage af for de festglade. »Jubilæer er en farlig sag,

Bukdahl i anledning af det 75-års-jubilæum, der blev holdt i 1967. Kredsen har overlevet et par stykker af dem.

Der blev holdt et såkaldt studentermøde på Askov Højskole i august 1900, som blev genstand for et langt referat i Højskolebladet. Formålet med mødet var, at land og by skulle mødes, den grundtvigske landbougdom med de stuelege regensianere fra hovedstaden. Her talte bl.a. Askovs berømte lærer Poul la Cour om kristentro og viden, som har været omdrejningspunktet for en del sommermøder siden. La Cour førte sine tilhørere gennem videnskabshistorien, som han kendte bedre end de fleste, men samtidig pegede han på, at man »maa vogte sig for med Endelighedens Alen at ville maale Gud.« La Cour havde sin egen særlige teori om foreneligheden af moderne videnskab og bibelshistorie. Den gik ud på, at ganske vist var verden behersket af naturlovene, men disse love var først indstiftet af Gud efter Syndfloden. Selvom den teori ikke har vundet gehør, har problemstillingen aldrig mistet sin gyldighed siden: hvordan forener man kritisk videnskabelighed med et kristent grundsyn? Det har givet sommermødet sit særlige præg, en blanding af akademisk frontlinjeberegning og from morgensang.

Sangen spiller en væsentlig rolle og er det element, der tydeligst markerer, at sammenhængen er folkelighedens og ikke universitetets. Det går tilbage til det første møde, om hvilket referenten skrev: »Sammenholdet i Foredrags-salen gav sig ogsaa Udslag i en ret kraftig og livfuld Sang. ... Der blev sunget før og efter hvert Foredrag, og Studenterne, der ellers kender saa lidt til at synge, fik sikkert et Indtryk af, at der ogsaa kan være Løffelse i dette.« Favoritterne er nu som for Grundtvigs historiske poesi, især »Sol er oppe«, hvis politisk ukorrekte indhold understøttede solidt af melodien.

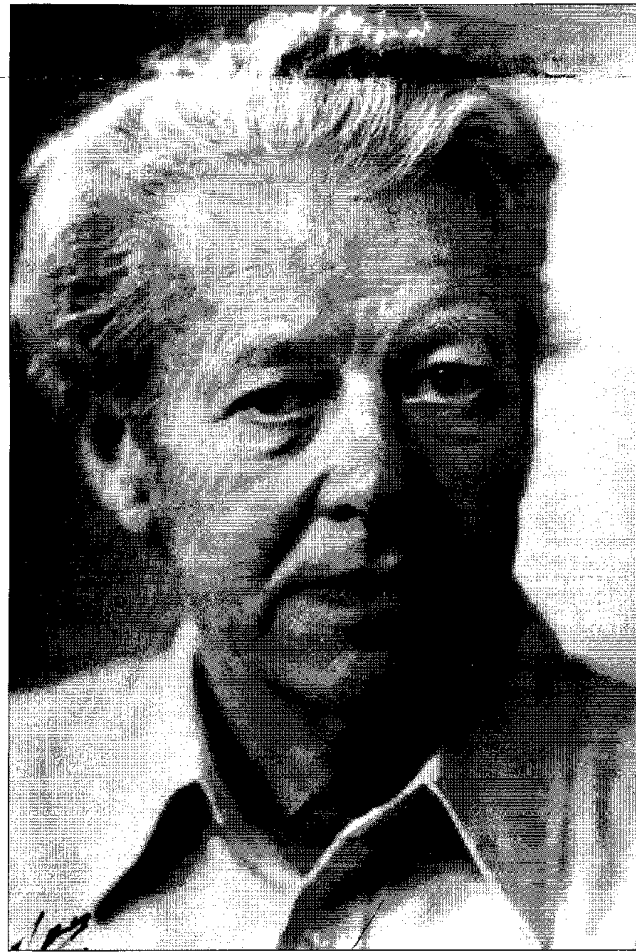
Det første møde med titlen »Studenterkredsens Sommermøde« blev af-

Højskole i 1904. Det omtales som det tredje af slagsen, hvoraf det første antagelig har været mødet på Askov og det andet et lignende møde på Trstrup, hvor deltagerne bl.a. kunne høre om mulighederne for trådløs telegrafi.

Udgiveren af Grundtvigs udvalgte skrifter, Holger Begtrup, talte i Vallekilde om, at der var overordentlig god brug for de grundtvigske tanker i nutiden. Det ser ud til at være et uopslideligt emne. Besindelsen på den grundtvigske tradition er et genkommende tema gennem årene, men synspunktet fik naturligvis ikke lov til at stå alene.

Ved samme møde talte nemlig Thomas Bredsdorff om højskolerne og brandesianismen »med en for unge Øren velgørende Radikalisme.« som Helge Skovmand noterede sig i Højskolebladet. Han kunne heller ikke bare sig for at sukke lidt over alle de fremmødte disputerelystne Præster: »Mundtlige Forhandlinger, hvor Deltagerne aldrig har tilstrækkelig Tid til at forberede sig, bliver altid mer eller mindre til Vrøvl. Vrøvl blev naturligvis heller ikke undgaaet her. Men der var mindre af det og mere af godt Udbytte, end man almindeligvis tør vente sig af et frit Ordskifte.«

Møderne i 1921 og 1927 blev holdt i Rødding, og selvfølgelig var genforeningen et stort tema. I 1921 havde Morten Pontoppidan talt om, at det var nødvendigt at føre en politik, der i højere grad skulle sikre nordslavesvigeres loyalitet over for kongeriget: »Det spørgsmål, som nu under Genforeningens glæde rettes til os, er, om vi vil være i stand til at holde nordslavesvigerens hjerte fast. Befolkningen her er vokset op i et rige, der vel holdt den nationale og sproglige frihed nede, men som var et stort og fremadstræbende folk.« Pontoppidan mente, at et fremtidigt genrejst Tyskland ville kunne øve tiltrækning på nogle af dem, der havde stemt dansk i 1920. Talen vakte stor opsigt, fordi den blev tolket, som om

også om problemet, og Kristeligt Dagblad refererede. For Lund var en af de væsentligste opgaver integrationen af sønderjyderne i Danmark. De havde jo et andet sprog og andre traditioner. Lund sagde ligefrem, at sønderjyderne var af en rethaverisk karakter »som ikke fremmer kristelig synderkendelse.«

Mellemkrigsårene var kendetegnet ved den stærke indflydelse fra den dialektiske teologi, der understreger den radikale forskel på Gud og mennesker. Påvirkningen kom især fra formanden gennem nogle sæsoner, præsten N.C. Petersen fra Stefanskirken i København, en beundret prædikant. Det var den samme påvirkning, der bevirkede, at en gruppe teologer brød ud af Studenterkredsen og dannede en kreds omkring tidsskriftet Tidehverv. Nogle af hovedfigurerne fra Tidehverv, Gustav Brøndsted og Tage Schack, talte

Efter krigen blev Kierkegaard udfordret af Løgstrups (billedet) skabelses-teologi. Den blev især ført frem af studenterne fra Århus, hvor der var oprettet en afdeling af Studenterkredsens ved det nye universitet, og der skete et brud med den tidehvervske linje. (Arkivfoto)

retning af politik, esoterisk litteratur og studenteroprør brød jeg mig ikke om«, som Søren Krarup skriver om tiden efter, at han forlod bestyrelsen i 1963. Med udtrykket esoterisk litteratur henryder Krarup til Aage Henriksens fløj af litteraturvidenskaben. Det »politiske« var en bevægelse væk fra Kierkegaard tilbage mod Grundtvig og den særlig venstrefløjsudtægning, han fik i disse år. På sommermødet i 1968 på Krabbesholm talte Ejvind Larsen om Marx og Leif Grane om Thomas Müntzer, der synes at vinde særlig aktualitet i revolutionære tider.

Selvom Kredsen altid - og ikke altid med urette - har været beskyldt for at lukke sig om sig selv, er diskussionerne og meningsforskellene altid blevet betragtet som en kvalitet. Fripostigheden udviklede sig i en sådan grad, at formanden, præsten Ejnar Balling, i 1938 foreslog, at alle i bestyrelsen skulle være dus, for man kan jo ikke så godt sige »Deres idiot«.

For hver Margrete Auken har sommermødet haft sin Ulrik Høy, og der har vel også til tider været grund til at give Helge Skovmand ret i hans betragtninger om de mundtlige forhandlinger natur, selvom den er noget ugrundtvigsk. Kontinuitet og radikalisme var Ballings forslag til et motto for Kredsen, som har vist sig levedygtigt. Hvert sommermøde afsluttes med en uelsk værdig revy, hvor denne modsætning finder sit udtryk i en primitiv komik, rundet af en blanding af patos og platheder. ■

Temaet for årets møde er »Mytens virkelighed«, og det afholdes på Grundtvigs Højskole Frederiksborg fra den 10.-16. juli.